

UUDENMAAN

Luonnonsuojelija

Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin paikallisliite 2020

Ulkoilijoita keväisessä Uunisaarella Helsingin Kaivopuiston edustalla ennen koronaviruksen rantautumista.

Kuva Päivi Seikkula

VESISTÖJEN KUNTO kaipaa kohotusta!

MAAKUNTALAULUN MUKAAN Uusmaa Suomen kruunussa on helmi kirkkahin. Samaa ei voi kuitenkaan sanoa sen vesistä.

Suomen pinta- ja pohjavesien ekologinen tila on arvioitu viime vuonna. Lisäksi niiden kemiallisesta tilasta julkaistaan raportti vielä tänä vuonna.

Vain pari vesialuetta maakunnan luoteiskulmassa on erinomaisessa tilassa ja eniten hyvän tilaluokituksen saaneita vesistöjä on samalla suunnalla. Muuten

Uudenmaan vedet kärsivät "keltataudista" eli tyydyttävästä tilasta. Rannikosta osa on vain välttävissä tilassa ja peräti huonoja kohteita on muutama.

VESIEN TILA paranee hitaasti. Suuria muutoksia ei ole tapahtunut edellisen vuonna 2013 valmistuneen luokittelun jälkeen. Miksi näin on? Kysyimme sitä Uudenmaan ELY-keskuksen ylitarkastaja **Jaana Marttilalta**.

"Uudellamaalla on eniten väkeä ja rakentamista, paljon peltoa ja metsätaloutta. Siksi vesistöjen tila ei nopeasti parane", Marttila sanoo.

Vesien tilan hyväksi on toki tehty paljon. Tehtaiden ja muiden pistekuormittajien päästöt on saatu vähenemään. Ongelmana on kuitenkin maa- ja metsätalous sekä muu hajakuormitus ja näiden aiheuttama vesistöjen rehevöityminen.

jatkuu sivulla 3

Suurpäästäjien
maakunta

6

Osallistu perinne-
maisemataalkoihin

8

Yhdessä Itämeren
puolesta

11

UUDENMAAN Luonnonsuojelija

Suomen luonnonsuojeluliiton
Uudenmaan piirin ja sen
jäsenyhdistysten paikallisiite
Luonnonsuojelija-lehden numeroon 2/2020

Toimitus

Päätoimittaja: Ursula Immonen
Toimituspäällikkö: Liisa Hyttinen
Taitto: Milja Parviainen
Anna palautetta: uusimaa@sll.fi

Kirjapaino: Botnia Print, Kokkola
Painettu ympäristöstävällisellä
vedettömällä painoprosessilla
65–90-prosenttiselle
kierrätyspaperille.

Uudenmaan piiri

Piiri yhdistää 22 jäsenyhdistystään
Suomen luonnonsuojeluliittoon. Piiri on
maakunnallinen vaikuttaja ja tukee
yhdistyksiään niiden luonnonsuojelutyössä.

Toimisto Helsingin Lauttasaarella:
Itälahdenkatu 22 b A (2. krs),
00210 Helsinki

uusimaa@sll.fi
sll.fi/uusimaa
facebook.com/SLLUP
Twitter: @sll_uusimaa

Puheenjohtaja Laura Räsänen
050 4389 795
laura.rasanen@kotikone.fi

Toiminnanjohtaja Ursula Immonen
044 258 0598
ursula.immonen@sll.fi

Erytisiasiantuntija Tapani Veistola
044 615 530
tapani.veistola@sll.fi
Twitter: @TapaniVeistola

Paikallisyhdistykset

sll.fi/uusimaa/paikallisyhdistykset

Ole luonnonvoima!

Lähimetsät ja vesistöt tarvitsevat
sinua ja minua, jotta ne saadaan suojeltua.

Mikäli et ole vielä jäsen, liity nyt ja
tule mukaan Suomen suurimman
luonnon etujärjestön toimintaan!

sll.fi/liity

Meillä on toivoa!

LUONTO KOSTAA. Siltä saattaa nyt koronakeväänä tuntua, kun talvi ei tullut Etelä-Suomeen lainkaan ja koronapandemian vuoksi ihmisyyhteisöt ovat poikkeus-tilassa. Luonto toimii kuitenkin omien lakiansa mukaan. Me ihmiset olemme häirinneet sen toimintaa ja vastineeksi saimme ilmastokriisin, sukupuuttoaalton ja kaiken päälle koronan. Ne osoittavat liiankin selvästi, että ihmisen toiminnalla on merkitystä. Onko nyt menty liian pitkälle lyhytaikaisen edun tavoittelussa luonnon kustannuksella?

Meillä on nyt vakavan pohtimisen paikka, eikä pelkästään koronan johdosta syntyneen talouslaman takia. Nostammeko kriisin jälkeen esimerkiksi lentoliikenteen entiselle tasolle? Miten käy muiden saastutavien alojen? Jatkammeko etätyötä edelleen? Rajoitusten aikana liikenne vähentyi jopa kolmanneksella ja pahimmat ruuhkat on nähty kansallispuistoissa. Lähimetsien merkitys onkin korostunut entisestään. Mutta säilyvätkö metsämme hakkuilta ja rakentamiselta tervehdyttämässä meitä ja turvataanko myös niiden monimuotoisuus? Muutkin luontotyypit ja useat lajit ovat ahdingossa ja edellyttävät suojelutoimia sekä

vakiintuneiden toimintatapojen muutosta. Olisihan se ihanaa myös uida luonnonvesissä kesäisin, jos ei leväpuuro valtaisi vesistöjämme.

Meillä on nyt vastuunkannon aika: millaisena jätämme tämän maan ja maapallon tuleville sukupolville?

Vaihtoehtoja ja toiminnan mahdollisuuksia on. Voimme sovittaa elämäntapamme vastaamaan maapallon kantokykyä. Puhumme ekologisesta jälleenrakennuksesta. Kun teemme luonnolle hyvää, se antaa meille runsaat elämän edellytykset.

TÄSSÄ LEHDESSÄ on pieni katsaus siihen valtavaan vapaaehtoistyöhön, jota piirissä ja yhdistyksissämme tehdään. Otamme ilolla vastaan uudet jäsenet ja aktiivit, sillä tekemistä riittää kaikille. Luonnonsuojeluliitossa et ole yksin – yhdessä suojellemme suomalaisen luonnon!

Ursula Immonen, toiminnanjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri

Kuva Auroora Immonen

Tule mukaan!

Uudenmaan alueen yhdistykset puolustavat paikallista luontoa, edistävät ekologista elämäntapaa ja kutsuvat nauttimaan oman kunnan luontohelmistä. Oletko jo osallistunut? Uusille toimijoille on aina tilaa – tervetuloa norppajoukkoon!

Espoon ympäristöyhdistys • Hangon ympäristöyhdistys • Helsingin luonnonsuojeluyhdistys
Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys • Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys
Itä-Uudenmaan luonnon- ja ympäristönsuojeluyhdistys • Karkkilan luonnonsuojeluyhdistys
Kauniaisten ympäristöyhdistys • Keravan ympäristönsuojeluyhdistys
Kirkkonummen ympäristöyhdistys • Lohjan seudun ympäristöyhdistys • Lopen luonnonystävät
Mäntsälän luonnonsuojeluyhdistys • Nurmijärven Luonto • Raaseporin Luonto
Riihimäen seudun luonnonsuojeluyhdistys • Sipoon Luonnonsuojelijat
Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys • Suomen luonnonsuojeluliitto Järvenpää
Suomen luonnonsuojeluliitto Tuusulan yhdistys • Svartbäckinseudun luonnonsuojeluyhdistys
Viuhdin Luonto

Kuva Mia Holopainen

Sipoonjoen ekologisen tilan luokitus vaihtelee eri osissa huonosta tyydyttävään.

> jatkoa etusivulta

Ilmastonmuutos uhkaa syödä nykyisiäkin saavutuksia, kun talvisateet irrottavat pelloilta ravinteita. Vesiensuojelussa pitäisi juosta nopeammin, jotta pysyttäisiin edes paikallaan!

"Emme tiedä, mitä tapahtuu vesissä me tulevana kesänä, kun on tullut valtava ravinnekuormitus ja jäätilanekin on ollut erikoinen. Voi olla, että sinilevää tulee paljon", Jaana Marttila pohtii.

Kaikki työ ei kuitenkaan ole mennyt hukkaan. Viime vuosina Suomenlahden ulkosaariston tila on parantunut edelliseen luokitukseen verrattuna. Myös muutaman joen ekologinen tila on parantunut vaellusesteiden poistamisen myötä. Väanteenjoki Lohjalla on noussut tyydyttävästä hyvään ekologiseen luokkaan kalatien valmistuttua.

Myös Tuusulanjärven tila on saatu kohenemaan välttävältä tyydyttävälle tasolle.

Vaikuta vesiin

Euroopan unionin vesipuitelidirektiivi vaatii vesien saattamista hyvään tilaan. Tavoitteeseen pääsemiseksi tehdään parhaillaan vesienhoitosuunnitelmia. Uudet suunnitelmat tulevat kaikille kansalaisille avoimeen kuulemiseen lokakuusta 2020 maaliskuuhun 2021.

"Tähän kuulemiseen kannattaa jokaisen osallistua", Jaana Marttila muistuttaa. "On tärkeää varmistaa vesien tilan seurannan voimavarat. Meillä on pieniä vesiä ja puroja, joita ei ole vielä luokiteltu. Vesistöjä täytyy vielä tutkia!"

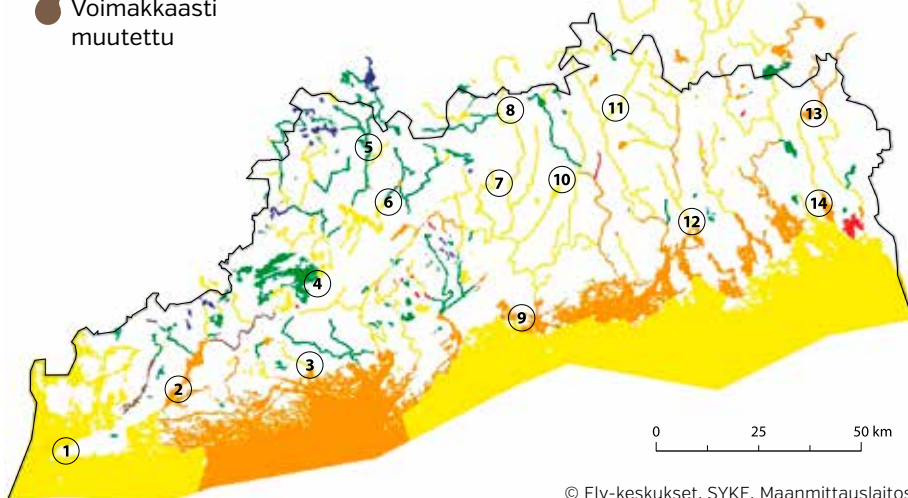
Tapani Veistola

Uudenmaan pintavesien laadussa on paljon kohennettavaa, jotta päästään EU:n vaatimalle hyvälle tasolle.

Pintavesien ekologinen tila Ehdotus 2019

- Erinomainen
- Hyvä
- Tyydyttävä
- Välttävä
- Huono
- Voimakkaasti muutettu

1. Hanko	8. Hyvinkää
2. Tammisaari	9. Helsinki
3. Inkoo	10. Järvenpää
4. Lohja	11. Mäntsälä
5. Karkkila	12. Porvoo
6. Vihti	13. Lapinjärvi
7. Nurmijärvi	14. Loviisa

© Ely-keskukset, SYKE, Maanmittauslaitos

Mitä kuuluu vesistöille?

Vantaalla ympäristökuormaa aiheuttavat muun muassa lentokentän valumavedet. Vesistöjen tilaa oli tarkoitus luoda vesiseminaarissa huhtikuussa, mutta korona siirsi Keravan, Järvenpään ja Tuusulan yhdistysten kanssa suunnitteleman tapahtuman tulevaisuuteen. Samoin kävi Mätäojan jokipolkuvaellukselle. Nyt perheen kesken kannattaa retkeillä Keravanjoen Materinkoskella!

Minerva Schultz, sihteeri

Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys

Riihimäeltä lähtevät Vantaan ja Kokemäenjoen latvavedet. Yhdistyksemme seuraa jätevedenpuhdistamon ja muiden paikallisten kuormittajien toimintaa ja puuttuu ilmeneviin epäkohtiin. Pienvesiin kohdistuva kuormitus vaikuttaa nopeasti herkkään vesiekosysteemiin. Iloksemme taimen nousee jo Riihimäen rajalle; kiitos Virhon onnistuneiden virtavesikunnostusten!

Harri Heinonen, sihteeri

Riihimäen seudun luonnonsuojeluyhdistys

Maatalouden valumat ja yhdyskuntien jätevedet laskevat vieläkin jokiimme, järviimme ja edelleen mereen. Yhdistyksemme tekee lausuntoja ja kannanottoja sekä osallistuu vesistöjen tilaa parantaviin hankkeisiin, kuten kutosorainkoiden kunnostuksiin ja vieraslajien kitkentään. Vesistöjen rehevöityminen pitää saada loppumaan!

Vappu Heikkinen, puheenjohtaja
Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys

Kyltti kehottaa uimaan Vantaanjoessa. Helsingin perustamisen aikoihin Vantaanjoki kärsi aiempien vuosikymmenien rankasta jätevesikuormituksesta, joten kyse lienee ollut kannanotosta jokiveden laatuun. Kuvat Helsingin arkisto

Idea Vapaudenkadusta nousi 1900-luvulla esiin lukuisia kertoja ja se oli esillä myös Helsingin ensimmäisinä vuosikymmeninä. Kuva on otettu 1980-luvun alussa.

Vaikuttava Helsy 50 vuotta

VAPAUDENKATUA EI tullut. Se olisi jyrännyt Töölönlahden rannat valtaväyläksi, ellei viime vuosisadan ideanikkeareille olisi löytynyt vastavoimia. Ei tullut myöskään ydinvoimalaa Vuosaareen 1960-luvulla. Vartiosaarta ei uhrattu ”gryndereille” 1970-luvulla eikä myöhemminkään, vaan se nauttii yhä tänä päivänä monimuotoisesta elostaan. Samoin Östersundom, jonka arvometsiä ei uusi yleiskaava sittenkään louhaisut. Se kaava kaatui viime vuonna.

Kaiken takana on Helsy. Toukokuuena torstaipäivänä 1970 perustettu Helsingin seudun luonnonsuojeluyhdistys, sittemmin **Helsingin luonnonsuojeluyhdistys** on vaikuttanut lukemattomissa luonto- ja ympäristökysymyksissä. 50 toimintavuotensa aikana yhdistys on ottanut kärppänä kantaa pääkaupungin kaavahankkeisiin ja ympäristön hyvinvointia uhkaaviin suunnitelmiin.

”Alusta alkaen oli selvää, että kaupunkisuunnittelu on se, mikä ratkaisee ympäristön tilan. Siihen vaikuttamiseen täytyi panostaa,” totesi alkuaikojen hallituksen jäsen **Ilkka Viitasalo** Takiaisessa, yhdistyksen lehdessä sen 25. vuosipäivänä.

TOUKOKUUSSA 2020 yhdistyksellä on ikää jo tuplasti ja jäseniäkin lähes 4600. Suomen luonnonsuojeluliiton toimistolla levittelee vanhoja Takiaisia pöydälle jälkimmäisen varttinvuosisadan Helsy-aktiivi **Christina Lindén**.

”Vuosaaren satama oli ensimmäinen iso juttu 1990-luvulla, jossa tapasin Helsingin porukkaa,” hän muistelee. Vastustus ei tehonnut, valitukset hävitettiin ja satama tuli. Onneksi se ei lannistanut, sillä onnistumisiakin on sittemmin saavutettu:

”Yleiskaava 2002:n ensimmäistä luonnosta kutsuttiin verikaavaksi, koska siihen oli merkitty punaisella kaikki

alueet, jotka piti rakentaa. Se oli shokki, sillä niitä oli aivan liikaa! Kaikki, koko kaupunki yhdistyi vastarintaan. Siinä tuli sellainen voitto, että koko luonnos vedettiin pois ja tehtiin parempi.”

Helsy on aina järjestänyt yleisötilaisuuksia ja retkiä, joilla on lisätty ymmärrystä alueiden luontoarvoista. 1990-luvun jälkipuoliskolla retkitoiminta alkoi **Tiina Raivikon** otteessa kehittyä systemaattisemmaksi. Christina kertoo ”Tiinan retkillä” oivaltaneensa, ettei lähiluonnosta nauttiminen ole pelkkää hupia:

”Minulle valkeni miten tärkeää ret-

kitoiminta voi olla luonnonsuojelun kannalta. Retkillä asukkaat oppivat tuntemaan lähiluontoa. Se herättää halun suojella sitä.”

Kaavakävelyt ja luontoretket vetivät väkeä. Toiminta pääsi vauhtiin, ja 2010-luvulla tarjonta on edelleen monipuolistunut retkiryhmän ja **Mirja Reijosen** käsissä.

Christina teki myös oman aluevaltauksen. Lauttasaarelaisena häntä kiusasivat alueen runsaat jättipalsamiesiintymät, joita alettiin kitkeä talkoilla. Vuosien toistuva putsaus on tuottanut tuloksia: vieraslaji on Lauttasaaresta lä-

hes hävitetty.

Helsingillä eivät vaikuttamisen paikat loppu. Vanhankaupunginkosken lohket odottavat päätöstä padon purkamisesta. Kansallinen kaupunkipuisto tarvitsee ajajansa, jottei idea häviä byrokratian rattaisiin. Kaupunkimetsät pitää säästää liialta ”hoitamiselta” ja lisää suojelualueitakin tarvitaan. Entä saadaanko muissakin kaupunginosissa torjuttua monimuotoisuutta uhkaavat vieraslajit? Helsingiläiset toivottavat kaikki mukaan vaikuttamaan ja toimimaan oman elinympäristön puolesta!

Liisa Hyttinen

Marjanielessä kitkettiin jättipalsamia useiden järjestöjen yhteistyöllä kesällä 2019. WWF:n harjoittelija Viivi Valkonen näyttää kimppeä, helsyläiset Antti Hyske, Hanna Salonen ja Oona Kinnunen kitkevät taustalla.

Kuva Mirja Reijonen

Kisailua soraikolla: uhanalaisten taimenten kutu Longinojalla on huikea luontoelämys keskellä Helsinkiä.

Kuva Miikka Pulliainen

Retkiä & tähtihetkiä

Varoitus: Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen elämyksellisiin retkiin voi jäädä koukkuun!

”Mustavuori sykähdyttää kaikkina vuodenaikoina, Santahaminaan en kyllästy koskaan ja **John Lagerstedtin** luotsaamalle arkeologiretkelle Hankoniemelle haluaisin uudestaan”, luettelee Helsyn retkiryhmää vetävä **Mirja Reijonen** suosikkiretkiään.

Tähtihetkiä Reijonen on kokenut Kontulan metsässä, kun **Antti Salla** tutustutti geologiaretkeläiset moroutuvaan siirtolohkareeseen ja Vanhankaupunginlahdella, kun **Eero Haapanen** esitteli verkkokalastusta sekä Longinojalla, kun **Jarmo Nieminen** johdatti seuraamaan ihmeellistä luonnonnäytelmää, taimenten kutua. Tulevana syksynä Longinojalla kokeillaan yöretkeä, sillä täpläkyljet aktivoituvat kaupungin hiljetessä.

”**Paul Segersvärdin** opastamat koko päivän lintu- ja luontoretket ovat aina onnistuneita – satoi tai paistoi”, Reijonen hehkuttaa. ”Suosittu on myös Segersvärdin ja Ursan **Tuukka Perhoniemen** vetämä öinen pöllö- ja tähtiretki. Toisinaan päästään jalkautumaan yleisöltä suljettuihin paikkoihin kuten Melkin saarelle. Kauemmas kansallis- ja luonnonpuistoihin järjestetään bussiretkiä.”

Helsyn retkiohjelmassa on toistuvia vakioaiheita, kuten Luonnonkukkien päivä sekä erilaisia teemaretkiä ja vierailuja historiaa, kulttuuria ja taidetta unohtamatta. Liiton ja piirin teemavuosien mukaisia retkiä järjestetään myös. Tänä ja ensi vuonna on paljon vesiaiheisia retkiä: jokipolku- ja purovaelluksia, saariretkiä sekä tutustumista hulevesikosteikkoon, purolaaksoon, lampiin ja soihin.

”Itselleni antoisinta on kasviretkien ideointi ja valmistelu. Ajantaju katoaa, kun saan kasvioppaidemme **Christina Lindénin** ja **Leena Mikolan** kanssa talsia tutkimassa retkikohteemme luontoa. Löytyykö väritön käärmeeenkieli tai minimaalinen suolasolmukki? Varsinaisella retkellä voimme sitten esitellä uusia, monille tuntemattomia kasveja”, Reijonen iloitsee.

Viime vuoden uutuus oli jouluaaton retki Korkeasaareen. Idea osoittautui niin onnistuneeksi, että myös tulevaksi jouluksi on retkikohde haussa.

Milja Parviainen

Seuraa & osallistu: sll.fi/helsinki • Fb: SLLHelsy
Koronaepidemian takia retkiä on peruttu; tulevien retkien aikataulut päivitetään nettisivuille.

Pörriäisniityiltä hallitukseen

Espoon ympäristöyhdistys on houkuttanut uusia tekijöitä. Hallituksen jäsen ja sihteeri **Kristiina Mod** aktivoitui vuonna 2016:

”Aloitin Pörriäisniitty-projektissa vapaaehtoisena ja nautin sydämeni pohjasta vanhan ajan heinätalkoista. Mukava porukka vei sitten mukanaan muuhunkin toimintaan.”

Vielä tuorempi kasvo on jäsenrekisterivastaava **Mikko Partio**, joka hänkin aloitti pörriäisniityiltä.

”Rakastan luontoa ja minua kiinnosti, mitä Luonnonsuojeluliitto voisi tarjota. Mukaantulo oli hyvin spontaani teko”, hän kuvaillee tapahtumaketjua.

Kuva Espoyn arkisto

Anni (vas.) ja Kristiina viihtyvät Espoyn aktiiviporukassa, jota yhdistää halu puolustaa Espoon luontoa ja ympäristöä.

Vanha jääri ei ole puheenjohtajakaan. **Anni Simola** löysi jäsenkirjeestä kutsun vuoden 2015 syyskokoukseen sillä seurauksella, että tuli valituksi hallitukseen. Tuoreella eläkeläisellä oli vihdoin aikaa yhdistystoiminnalle.

”Olen ollut järjestämässä tilaisuuksia ja retkiä. Lisäksi olen

tutustunut kaavoitus- ja maankäyttöasioihin, joissa riittääkin paljon haastetta Espoossa. Yhdistyksessä on aina konkareita, joilta oppii uusia taitoja,” Anni summaa.

Seuraa & osallistu: sll.fi/espoo
Fb: espoonymparistoyhdistys

Sisko innosti

”Mukava porukka ja tunne, että toimii lähiluonnon hyväksi,” kehuu hiljattain yhdistystoimintaan mukaan tullut **Kaarina Aro** SLL:n Vantaan yhdistyksen meiniä.

Kaarinan innosti mukaan hänen siskonsa **Minerva Schultz**. Hallituksen jäsenenä ja lepakkoryhmän koordinaattorina Kaarina on muun muassa järjestänyt lepakkoretkiä ja ohjannut lepakompönttötalkoita.

Eikä siinä kaikki: luontoesitelmäsarja kirjastossa, lintujen ruokintaa ja lintuopastuksia,

Kuva Petri Hirva

Siskokset luonnonsuojelun asialla: Kaarina (oik.) ja Minerva.

Vantaan retkeilypaikkojen esittelyä lukiolaisille...

”Kaikenlaista kivaa tulee koko ajan mieleen, kun vain aika riittäisi kaikkeen. Kannattaa kurka-

ta yhdistyksemme nettisivuilta, mitä kaikkea hauskaa on tulos-sa!” Kaarina hehkuttaa.

Seuraa & osallistu: sll.fi/vantaa

Suurpäästäjien maakunta

UUSIMAA ON maan väkimmäinen maakunta lähes 1,7 miljoonalla asukkaallaan – väestöä on selvästi enemmän kuin Virossa, jossa asukkaita on 1,3 miljoonaa. Maakunta myös rasittaa ilmastoa päästöillään pienen valtion verran.

Suomen suurin päästölähde on Rautaruukin Raahan terästehdas Pohjois-Pohjanmaalla. Sen jälkeen neljä suurinta saastuttajaa on Uudellamaalla: Nesteen Porvoon jalostamo, Helen Oy:n Hanasaaren ja Salmisaaren hiilivoimalat, Fortumin Espoon Hanasaaren laitokset Finnoon lintualtaan vierellä sekä Vuosaaren maakaasuvoimala.

Nesteen Porvoon öljyjalostamo ja sen kylkeen rakennetut Borealis Polymersin kemikaalitehdas ja vetytehdas tuottavat yhteensä 3,7 miljoonaa tonnia

hiilidioksidia vuodessa. Tämä vastaa yli puolta koko Suomen henkilöautoliikenteen vuosipäästöistä.

Viron päästöihin Uusimaa ei sentään yllä, ellei kulutuksen kautta ulkomailla ja kotimaassa ennen kaikkea maataloudessa syntyviä päästöjä lasketa mukaan.

PÄÄSTÖT OVAT onneksi vähenemässä. Nesteen jalostamon päästöissä on pientä viilausta, kun energiantuotantoa modernisoidaan. Kivihiilivoimalat korvataan vähitellen laitoksilla, jotka eivät enää tee sähköä, jolloin polttoainetta säästyy. Esimerkiksi Hanasaaren voimala korvataan lähivuosina.

Voimaloiden sulkeminen on hidasta, eikä riitä viemään maakuntaa hiilineutraaliksi. Lisäksi lämpöä tehdään kivihiilen sijaan usein puulla, mistä on haittaa sekä luonnon monimuotoisuudelle että hiilipäästöille. Sillä vaikka puu lasketaan virallisesti hiilineutraaliksi, poltettava puu säilyttäisi usein hiilensä metsässä useita vuosikymmeniä.

Lämmön tarvetta olisi siis vähennettävä. Siinä toimivat energiamääräykset ja energiaremontit. Rakennusteollisuus vesitti muutama vuosi sitten rakennusten uudet energianormit, minkä seurauksena esimerkiksi pääkaupunkiseudun hurja rakentaminen lisää lämmönkulutusta nopeammin kuin kestävämpien rakennusnormien Ruotsissa.

TOSIASIA ONKIN, että hiilineutraalius edellyttäisi päästöjen loppumista Uudellamaalla kokonaan. Hakkuiden vähentämisellä saataisiin vähän pelivaraa.

Maakunnan metsiä hakataan niin paljon, että vuosina 2016–2018 Uudenmaan metsät olivat päästölähde ilmakehään. Puuston kasvu oli vuonna 2018 noin 3,8 miljoonaa kuutiometriä, mutta hakkuut ja muu puuston niin sanottu poistuma 3,96 miljoonaa kuutiometriä.

Metsätkin siis päästivät hiiltä ilmakehään. Tämä on monen eteläisen Suomen maakunnan ongelma. Metsien hiilensidontaa on lähinnä maan pohjoisosissa, eikä pian sielläkään, jos monet sellutehdaskaavailut toteutuvat. Hakkuita pitäisi Uudellamaalla vähentää sekä luonnon monimuotoisuuden että ilmastopäästöjen takia.

UUDENMAAN LIITOLLA on tavoitteena hiilineutraalius vuonna 2035. Se pohjautuu paljon eri kuntien omiin lupauksiin,

joiden mukaan ne ovat hiilineutraaleja vuonna 2030 tai 2035.

Kun lupauksia katsoo tarkemmin, esimerkiksi Helsinki ei pyrikään vuonna 2035 hiilineutraaliksi, vaan ”jäljelle jäävä 20 prosenttia päästöistä hyvitetään kompensoimalla”. Kompensoinnilla on kuitenkin vaikea saada oikeita päästövähennyksiä aikaan.

Jos Nesteen jalostamo jää, hakkuut Uudenmaan metsissä pitäisi lopettaa melkein kokonaan sen päästöjen hiilimäärän sitomiseksi pois ilmakehästä.

PIENET KUNNAT tuntuvat myös Uudellamaalla pääsevän ehkä parhaiten eteenpäin ilmastoneutraaliudessa. Hiilineutraalien kuntien verkostoon kuuluvat Porvoo ja iso määrä lännen kuntia: Hanko, Inkoo, Lohja, Siuntio ja Raasepori. Ne pyrkivät 80 prosentin päästövähennykseen jo vuoteen 2030 mennessä.

Ilman asukkaiden osallistumista hiilineutraali Uusimaa jää haaveeksi. Kuntien ja seurakuntien metsänhakkuita pitäisi vähentää, missä kuntalaisten aktiivisuus ja vaatimukset voivat olla avuksi. Jokainen voi vaikuttaa talossaan tai taloyhtiössään energiavallankumoukseen. Jos omistaa metsää, sen hakkuiden rajoittaminen on yksi parhaista tavoista toimia ilmaston hyväksi.

Suurimmat päätökset tehdään kuitenkin poliittisesti. Uusmaalainen voi vaikuttaa maakuntansa päästöihin myös vaatimalla Suomen turvepeltojen rai-vauskieltoa. Hakkuitakin pitäisi rajoittaa Uudenmaan lisäksi koko maassa!

Antti Halkka

Kirjoittaja on Suomen Luonto -lehden toimituspäällikkö ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen puheenjohtaja

Onko pakko olla Greta Thunberg?

Kyllästytää, ahdistaa, turhauttaa? Toiminta auttaa!

Kaikki eivät voi olla Gretoja, mutta jotain voi jokainen tehdä. Valitse alla olevista tai keksi ihan oma juttusi!

Mieti ennen ostoa, tarvitsenko todella.

Hajosiko kapine? Kokeile korjata!

Järjestä jätokaappisi, minimoij sekajäte. Kuinka vähään pääset?

Enemmän kestoä, vähemmän kertakäyttöä!

Lihaa vähempi, papu parempi!

Syö lautanen tyhjäksi. Kokkaa tähteetkin!

Aina autolla? Jospa joskus julkisilla, päivä pari pyörälläkin!

Lomalle lennolla? Vai kerrankin junalla!

Tsekkää sähkösovimuksesi – joko se on EKOenergia-merkittyä?

Lämmitysremontti tulossa? Vaihda astetta ympäristöystävällisempään.

Levitä tietoa: jaa SLL:n julkaisuja somessa.

Herätä keskustelua – kirjoita lehtien mielipidepalstoille.

Ota yhteyttä omaan poliitikkoosi: kerro huolesi ja vaadi toimia!

Näytä tukeasi osallistumalla mielenosoituksiin.

Pieni vaiva, iso apu: Ole luonnonvoima ja liity jäseneksi.

Tule toimimaan SLL:n paikallisyhdistykseen – tehdään yhdessä!

Suojellaan kuntien metsät asukkaille ja monimuotoisuudelle!

”KEVÄINEN LUONTO on pakopaikka poikkeusaikana”, uutisoi Hesari. Metsähallitus kehottaa ihmisiä ulos lähiluontoon, koska monet retkeilyalueet ovat ruuhkautuneet koronapandemian sulkiessa vapaa-ajanviettopaikkoja ja rajoittaessa matkustusta. ”Tänään tehtiin niin kuin vissiin puoli Suomea... Ulkoiltiin mettässä... Vaikeaa vain löytää paikkaa joka ei olisi ylikansoittunut,” lukee kaverin postauksessa. Twitter-viesteistä tehty tutkimus kertoo, että luonto ja etenkin laajat viheralueet kaupungissa ja sen ympäristössä lisäävät ihmisten onnellisuutta ja ovat erittäin tärkeitä mielenterveydelle.

KUNNAT OMISTAVAT metsiä, joiden ensisijaiseksi tarkoitukseksi voi olla päätetty virkistys ja monimuotoisuus, mutta silti niille on asetettu tuottotavoitteita.

Useimmille Uudenmaan kunnille niiden omilla metsissä harjoittaman metsänhoidon tuotot ovat marginaalisia. Menetyt asukkaille on rahassa mittaamaton, tärkeiden paikkojen ja metsäntunnon katoaminen. Lohtua, virkistystä ja mielenrauhaa tuovan tutun metsän häviäminen aiheuttaa pitkäsi aikaa surun ja stressin haittavaikutuksineen. Stressin seuraukset, sairauksina ja mielenterveyden ongelmina, voivat ylittää taloudellisestikin hakuututot. Hakkuiden paikka – edes jatkuvan kasvatuksen hakkuiden – ei ole kuntien metsissä. Varttuneet metsät ovat aarteita, jotka eivät ole ihmisiässä rahalla palautettavissa, mikäli ne kerran hävitetään.

Suomessa metsien käsittely on tuoreimman uhanalaisuusarvioinnin mukaan aiheuttanut satojen lajien uhanalaisuuden. Useat arvovaltaiset tahot,

muun muassa YK:n Biologisen monimuotoisuuden yleissopimusta seuraava työryhmä, katsovat, että maapallon maa- ja merialueista ainakin 30 prosenttia tulisi suojella. Suojeltuina metsät toimivat myös hiilivarastoina, joiden säilyttäminen ja lisääminen on välttämätöntä ilmastonmuutoksen hidastamiseksi.

Kuntien on vaalittava aarretta, joka niillä on monimuotoisissa metsissään. 30 prosentin suojelun tarve on otettava vakavasti. Samoin metsien suuri merkitys asukkaille korostuu niin yhteisissä kuin henkilökohtaisissa poikkeustilanteissa. Yhdessä omistamamme metsät on suojeltava nyt!

Laura Räsänen, puheenjohtaja
Kirkkonummen ympäristöyhdistys
ja Suomen luonnonsuojeluliiton
Uudenmaan piiri

Kuvitus Jenni Toikkanen

Perinnemaisemien hoito auttaa uhanalaisia niittylajeja

PERINNEMAISET KUULUVAT Suomen uhanalaisimpiin luontotyyppisiin. Tämän vuoksi Uudenmaan piirin perinnemaisemaryhmän eli UUPEn jokaisilla talkoilla autetaan ahdingossa olevia lajeja. Pääasiassa kyse on niittylajeista, jotka harvinaistuvat elinolosuhteiden muuttuessa, kun niityt rehevöityvät ja kasvavat umpeen. Aiemmin niityt pysyivät avoimina, kun karja laidunsi niillä ja niiltä niitettiin heinää karjan rehuksi. Nykyään perinnemaisemia on yhä useammin ylläpidettävä ihmisvoimin.

UUPEn talkoissa hoidetaan ja ylläpidetään perinnemaisemia monipuolisesti, esimerkiksi raivaamalla niityiltä puuntaimia ja ennallistamalla paahdealueita kasvistoa niittämällä. Paahdealueet ovat auringolle alttiita, kuumia ja kuivia alueita, joilla elää monia uhanalaisia lajeja.

”Talkoissa on autettu monia uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja, kuten ketoneilikkaa ja ajuruohosta riippuvaisia hyönteisiä. Puuntaimien ja kasvien niittäminen luonnonsuojelun vuoksi voi kuulostaa oudolta, mutta niitylajit tarvitsevat avointa tilaa selviytymiseen”, ryhmässä alusta asti toiminut **Juha Paukkunen** kertoo.

Ryhmällä on useita talkookohteita Uudellamaalla ja kumminiitty Porvoon Stensbölessä. Siellä hoidetaan Metsähallituksen kanssa arvokasta pikkuapolliperhosien elinympäristöä.

Talkoissa kuuset ja puskat saivat kyytiä mutta pikkuapollo lisää lentotilaa. Niityn alku- raivauksessa syntyy joskus paljonkin hävitettävää jätettä. Kasoja poltetaan, kun on sopiva keli ja palokunta on ensin informoitu. Turvallisuus on talkoissakin ensiarvoisen tärkeää. Kuva Tero Malinen

Uudenmaan perinnemaisemaryhmä perustettiin vuonna 2000, joten tänä vuonna vietetään 20-vuotisjuhlavuotta. UUPEn on vapaamuotoinen toimintaryhmä, jonka talkoisiin mukaan lähteminen ei vaadi luonnonsuojeluliiton jäsenyyttä, eikä ryhmällä ole yhdistystoimintaan liittyviä velvollisuuksia, kuten virallisia vuosikokouksia – kiinnostus perinnemaisemien hoitoon riittää.

Pystykiurunkannus on pikkuapolliperhosien toukan ravintokasvi. Kuva Ursula Immonen

niittytoiden kannalta tärkeällä kesäkaudella, mutta joskus myös myöhään syksyllä ja talvellakin. Teemme itse kaikki käytännön järjestelyt ja talkoolainen tarvitsee mukaan vain sopivan vaatetuksen ja reippaan mielen”, ryhmässä pitkään toiminut **Annika Harlio** kuvailee ryhmän toimintaa.

”Omasta mielestäni UUPEn toiminnassa on tärkeää positiivinen yhteisöllisyys, joka syntyy yhteisen tekemisen kautta”, Harlio kehuu. Ryhmän toimintaan voi osallistua monella tapaa. ”Talkootöiden lisäksi myös valokuvaamisesta, talkoiden jakamisesta sosiaalisessa mediassa tai verkkosisältöjen luomisesta on hyötyä, jos sellaiseen löytyy innokkuutta”, Harlio listaa.

Heli Narinen

”Toimintaa suunnitellaan vuosittain jäsenten kiinnostuksen mukaan. Järjestämme talkoita ja retkiä useimmiten

Seuraa & osallistu: sll.fi/uusimaa/toiminta/uudenmaan-perinnemaisemaryhma
UUPEn talkoot ovat nyt tauolla. Jos tilanne sallii, syksyllä talkoillaan!
Haluatko mukaan? Pyydä pääsyä ryhmän sähköpostilistalle [pj Tero Maliselta](mailto:pj.Tero.Malisen@uupen.fi)
temaline@gmail.com tai [Ursula Immoselta ursula.immonen@sll.fi](mailto:Ursula.Immonen@sll.fi).

Suuri kalan saalis ja hankolaisia yhdistysaktiiveja vasemmalta alkaen Sisko Laiho, Stina Bucht, Astrid Lindström ja Eija Oranen-Hilko. Kuva Teemu Köppä

Palkittu Hangon ympäristöyhdistys

PIENIKIN PÄRJÄÄ, voi todeta, kun Luonnonsuojeluliitto palkitsi Hangon ympäristöyhdistyksen vuoden 2019 paikallisyhdistyksenä. Yhdistys oli aktiivinen muun muassa kaupungin metsäsuunnitelman suhteen ja suunnitelma tehdäänkin nyt kokonaan uusiksi. Avohakkuille täytyy löytyä vaihtoehtoja kaupungin virkistysmetsissä.

Tekemiset eivät tähän loppuneet, vaikka aktiiveja onkin vain kourallinen.

”Hankolaisia haastettiin Pensaat kunniaan -hankkeessa kertomaan, mitä he tekivät pihossaan luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Tulokset esiteltiin näyttelyssä”, kertoo puheenjohtaja **Astrid Lindström**.

Lisäksi yhdistys järjesti lapsille retkiä, fotosafarin, osallistui ”Siisti biitsi”

-tapahtumaan sekä roska- ja muovinäyttelyyn. Muovinkeräyskala Tullinien rannalla sai alkunsa yhdistyksen aloitteesta. ”Hankoniemen ihmeellinen luonto” -näyttelyyn ja museon perhosiltaan yhdistys antoi niin ikään panoksensa.

”Tämän vuoden teemana on koko Luonnonsuojeluliitossa vesistöjen suojeleminen: nyt meille niin rakas Itämeri onkin huomion kohteena muita vesistöjä unohtamatta”, Lindström iloitsee.

ONKO SINUN paikallisyhdistyksessäsi tänä vuonna vaikuttamista tai toimintaa, joka ansaitsisi palkinnon? Seuraa viestintäämme ja ehdota palkinnon saajaa vuoden lopulla!

Ursula Immonen

Seuraa & osallistu: sll.fi/hanko - Fb: HangonYmparistoyhdistysHangoMiljoforening

Ruusuristeilylle!

Vieraslaji kurtturuusua torjutaan joka vuosi vapaaehtoisvoimin. Reipas viikonloppu saaristossa on vuoden suosituin retki.

PIHOJA JA MOOTTORITEITÄ koristava kurtturuusu on saaristossa katala kasvi. Kiulukat kelluvat meressä kauas ja rantautuvat saarille. Ruusu punoo juuriverkonsa kivikkoon, metsiinkin, jopa kahden metrin syvyyteen. Kurtturuusu uhkaa hiekkarantojen lajistoa eikä pensaikon peittämällä rannalla auringonottajakaan viihdy.

Raaseporin Luonto ruoriin

Raaseporin edustalla on talkoiltu ruusun kimpussa jo kahdeksana vuotena. Reipas talkooviikonloppu saaristossa on vuoden suosituin retki. Kurtturuusua torjutaan kymmeniltä saarilta lähes 40 km:n levyisellä vyöhykkeellä Raaseporin itärajalta Hankoon. Samalla säkitetään rantoja rumentavat roskat.

Kun Metsähallitus lakkasi pitämästä leirejä, Raaseporin Luonto alkoi järjestää niitä itse. Vetovastuun otti **Olli Borg**, joka on lapsesta saakka talkoillut ympäri Suomea.

“Joka vuosi ei ehditä kaikille saarille, vaan leirejä tarvitaan lisää. Yhdistyksemme voi auttaa tilapäisesti, mutta ilman Metsähallituksen apua ei jatkossa pärjätä”, Olli Borg toteaa.

Satumaisia saaria

Astumme maihin saarelle, jossa sammal on kirkkaanvihreää ja kuohkeaa, sitä ei ole kukaan tallannut. On hiljaista. Metsäaukiolla hippipiäinen huilaa muuttomatkaltaan. Ilman erityislupaa tänne ei ole pää-

syä. Rannalta löydämme aaltojen ajamia roskia – säkeittäin. Niitä on tullut vastaan joka saarella.

“Muovipulloja, -pusseja, muovisilppua, ranteen vahvuisia laivojen köysiä, lampuja, radiosondeja, kenkiä...”, luettelee Olli aikaisempia saaliita. “Viime syksynä raahtattiin mantereelle jääkaappi.”

Ruusuja emme kuitenkaan kohtaa tällä saarella. Väsytystaistelu kurtturuusua vastaan on tuottanut tulosta! Usealta saarelta kurtturuusu on saatu lähes häviämään, mutta tilannetta on seurattava pitkälle tulevaisuuteen.

Vastuu luonnosta on kaikilla

Vastuu luonnosta on perustuslain mukaan kaikilla, mutta vieraslajien torjunnasta vastaa maanomistaja.

“Talkooporukka tekee työtä suurella innolla ja tulosta syntyy nopeasti. Viikonlopputalkoita vastaavan työmäärän teettäminen ennakkotöineen maksaisi tuhansia tai kymmeniä tuhansia euroja”, laskeskelee Olli.

“On ollut hienoa saada kaikki yhteistyöhön: ELY-keskus, Metsähallitus, puolustusvoimat, yliopisto, yksityiset maanomistajat ja vapaaehtoiset!” Olli Borg hehkuttaa.

Emilia Horttanainen

Seuraa & osallistu: sll.fi/kerava
Fb: raseborgsnaturochmiljo
Ruusuristeily Raaseporissa 2.–4.10.2020.

Seuraavaa ruusuristeilyä odotellessa voi kerätä kiulukoita ja kaivaa juuriakin, jos kysyy maanomistajalta luvan. Kuva Olli Borg

Tee sitä, mistä tykkäät!

Marju Kortemäki ploggasi luonnonsuojeluporukkaan yhteistyön kautta: Syksyllä 2018 Keravan ympäristönsuojeluyhdistys oli järjestämässä metsäjoogaa ja Marjun luotsaama asukasyhdistys roskien keruuta. Ympäristönsuojeluyhdistyksen silloisella puheenjohtajalla **Kristiina Savonsaarella** oli pelisilmää:

“Hän ehdotti, että joogataan ensin ja plogataan sitten. Siitä lähtien olen ollut mukana kivassa porukassa.”

Yhdistyksen hallitukseen ja VieKas LIFE -yhdyshenkilöksi hypännyt Marju veti vuoden aikana peräti yhdeksät vieraslajitalkoot. Tärkeintä nyt jo puheenjohtajaksi edenneelle tehonaisuudelle on tehdä sitä, mistä tykkää.

“Ei tämän tarvitse olla hankalaa,” Marju kiteyttää.

Seuraa & osallistu: sll.fi/kerava
Fb: KeravanYmparistonsuojeluyhdistys. Liity Ympäristöfoorumi Kerava -keskusteluryhmään!

Komealupiinin sormilehdykkäisiä versoja voi kaivaa jo varhain keväällä, tietävät Marju ja Daisy. Kuva Liisa Hyttinen

Vesi on elämän ehto

Nyt on Luonnonsuojeluliitossa kahden vuoden ajan vesiteema. Sitä tehdään liiton kaikilla tasoilla. Jäsenet voivatkin osallistua monella tavalla.

Purjehdusretkellä Porkkalan saaristossa. Kuva Pentti Taskinen

LIITTO TEKEE kärkikampanjoita, joissa on viestintää ja esimerkiksi kansalaisaloitteita. Niistä kerrotaan Luonnonsuojelijassa ja verkkosivuilla.

Liitto valvoo vesien etua monissa työryhmissä. EU:ssa toimimme vesipuitedirektiivin ja kestävä kalastuspolitiikan puolesta. Suomessa uusitaan tällä hallituskaudella vesilaki, luonnonsuojelulaki, kaivoslaki sekä maankäyttö- ja rakennuslaki. Lisäksi vaikutamme ohjelmiin, suunnitelmiin ja tukiin maataloudesta jokihelmisimpukkaan.

Uudenmaan vedet

Vesienhoitosuunnitelmista ja Itämeren merenhoitosuunnitelmasta alkaa syksyllä kaikille avoin kuuleminen, johon piiri antaa lausuntonsa. Vaikutamme myös merialuesuunnitteluun, tulvariskisuunnitelmiin, eräiden kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmiin sekä osallistumme moniin yhteistyöryhmiin.

Uusimaa 2050 -maakuntakaavan lisäksi seuraamme kuntien kaavoja ja metsäsuunnitelmia. Viimeksi saimme vähennettyä Sipoon ja Kirkkonummen liian suuria rantarakennusoikeuksia.

Isojen hankkeiden luvista tehdään kahden viikon välein katsaus yhdistyksille, jotta asioihin ehditään puuttua lausunnon tai valituksen. Nämä kan-

nanotot löytyvät verkkosivuiltamme ja tärkeimmistä asioista tiedotetaan myös muissa kanavissa.

Kansallispuistoverkosta laajennetaan

Hallitusohjelma lupaa, että kansallispuistoverkosta laajennetaan. Kansallispuisto on suojelualue, jolla virkistystä ja luontoa sovitetaan yhteen.

Piiri on ajanut kauan Porkkalan kansallispuiston perustamista. Siitä on saatu jo kaksi myönteistä toimivuusarviointia. Porkkalan tiekin on kunnostettu. Nyt se olisi päätöstä vaille valmis kansallispuisto!

Jos uutta kansallispuistoa ei saada, vanhoja voi laajentaa. Luonnonsuojeluliiton Itämeren rantametsät -hanke esitti Itäisen Suomenlahden kansallispuiston laajentamista Uudellemaalle. Myös Tammisaaren kansallispuiston laajentamisesta on järjestäjäaloitteita. Piiri tukee myös kansallisen kaupunkipuiston perustamista Helsinkiin. Niihin kaikkiin tulee lisätä merialueita vedenalaisten luontotyyppien kartoituksen (VELMU) perusteella.

Tapani Veistola, erityisasiantuntija
Suomen luonnonsuojeluliitto
ja Uudenmaan piiri

Osallistu sinäkin!

- Osallistu liiton nimenkeräyksiin ja jaa kampanjaviestejä somessa.
- Vastaa merialuesuunnitelman nettikuulemiseen touko-kesäkuussa ja vesienhoitosuunnitelmien nettikuulemiseen loka-maaliskuussa.
- Tule tilaisuuksiimme koronan jälkeen: suunnitteilla on muun muassa kurssi vesiluontotyypeistä.
- Liity Itämeri-ryhmäämme tai kerro ideasi viestillä tapani.veistola@sll.fi
- Seuraa piirin nettisivuja, facebookia ja twitteriä!

Riika löydettiin

"Synergiahyötyä on luvassa," takaa **Riika Raunisalo** vauhdikkaasti alkaneesta yhdistysurastaan. Hän on toiminut kansalaisliikkeissä ja kaupunginvaltuustossa muun muassa maisemallisesti arvokkaan Hyvinkään Sveitsin alueen puolesta ja tutustui samalla ympäristönsuojeluyhdistyksen väkeä.

"Viime vuonna varapuheenjohtaja **Kristiina Urtamo** pyysi mukaan toimintaan. Sain heti myös kunnian edustaa "Hyysyä" Uudenmaan piirin hallituksessa," Riika kertoo hyppäystään järjestöön.

Hyysyssä Riikan mielestä parasta ovat ihmiset, jotka toimivat antau-

muksellisesti tärkeiksi kokemiensa asioiden puolesta – ajasta ja vaivasta tinkimättä, vuodesta toiseen.

"Jos itse pystyn edes puoleen siitä, saan olla ylpeä!" Riika tuumaa.

Seuraa & osallistu:
sll.fi/hyvinkaa · Fb: [hyysy](https://www.facebook.com/hyysy)
Hyysy julkistaa 5.6. vuoden ympäristöpalkinnon saajan.

Yhdessä Itämeren puolesta

LAUTTASAAREN RANNASSA Itämeri hölskyttää laineitaan kiville ja kalliolle. Laineiden seassa lilluu tupakantumppeja ja muovisilppua. Ajatus uimisesta etoo, eivätkä kauempana merellä lilluvat sinilevälautat auta asiaa. Miten käy etelänkiislan, harjuksen ja hentonäkinruohon, kun niiden elinympäristö heikkenee? Mitä voin tehdä auttaakseni uhanalaisia lajeja ja parantaakseni Itämeren tilaa?

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Luonto-Liiton Itämeriryhmä työskentelevät Itämeren paremman tilan puolesta.

”Uudenmaan piiri vaikuttaa osallistamalla vesien- ja merenhoitosuunnitelmiin, tulvariskien hallintaan sekä merialueiden suunnitteluun. Lisäksi piiri pitää silmällä vesiin vaikuttavia kaavoja, hankkeita ja kalastuspolitiikan suunnitelmia”, luettelee erityisasiantuntija **Tapani Veistola** Uudenmaan piiristä.

Luonto-Liiton Itämeriryhmä tarjoaa vaikuttamiskeinoja nuorille. Ryhmä järjestää esimerkiksi työpajoja ja tapahtumia.

”Viime kesänä vierailimme aktiivisesti uimarannoilla lisäämässä ihmisten ympäristötietoutta merien roskaantumisesta ja sen seurauksista. Lisäksi teimme plogging-retkiä eli roskienkeruukävelyitä”, kertoo **Nelli Honkela** Luonto-Liiton Itämeriryhmästä.

Uudenmaan piiri ja Luonto-Liiton Itämeriryhmä haluavat tiivistää yhteistyötään Itämeren puolesta.

”Toivomme mukaan kaiken ikäisiä, jotka ovat kiinnostuneita Itämerestä. Haluamme jatkaa ruohonjuuritason

Lapset auttoivat merieläimiä selviämään roskaisessa meressä kesällä 2019 pidetyssä rantojen siivoustopahtumassa. Kuva Nelli Honkela

vaikuttamista. Ideoita voidaan toteuttaa vapaasti ja rennosti niin, että jokainen pääsee tekemään sitä mistä tykkää”, vinkkaa Nelli Honkela.

Jenni Toikkanen

Seuraa & osallistu:
facebook.com/itameryhmy
Twitter: @LL_Itameriryhmy
Instagram: @itameryhmy
sll.fi/uusimaa/luonnonsuojelu/vedet

www.luontokauppa.fi

Suomen Luonnonsuojeluliitto
LUONTOKAUPPA

Keijo Savola seuraa Helsingin Patterimäen ympäristössä etenevää Raide-Jokerin rakentamista. Puusto aidan takana on uhattuna, vaikka lähistöllä on parikin liito-oravan pesäpuuta. Kuva Liisa Hyttinen

MRL-uudistus, uhka vai mahdollisuus?

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5 §:

”Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on... edistää:

...

- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä; ...

YLLÄ OLEVAN kaltaisia linjauksia löytyy nykyisestä maankäyttö- ja rakennuslaista (MRL) useasta kohtaa. Voisi siis kuvitella luontoarvojen olevan turvattu. Luontoalueiden suoja jää kuitenkin lain soveltamisessa ohueksi ja yksioikoiseksi. Monesti monimuotoisuuden huomiointi on tyypistetty joukkoon EU:n luontodirektiivin lajeja ja eräisiin erityisesti suojeltaviin lajeihin. Luonnonsuojelijoiden kädet ovatkin usein sidotut liito-oravaan tai lahokaviosammaleeseen.

”Yksittäinen laji, kuten liito-orava, on usein vain keihäänkärki taistelussa monella tapaa arvokkaiden luontoalueitten puolesta”, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin suojeluasiantuntija **Keijo Savola** valaisee.

Vantaan metsistä kolmasosaa ollaan yleiskaavaehdotuksessa esittämässä rakennettaviksi, Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotus jyräisi yli 2000 hehtaaria metsiä. Helsingissä nakerrellaan viheralueita sieltä täältä: yhä useampi ulkoilija taloo yhä harvempia mättäitä.

Tuoko lakimuutos helpotusta? Saa-daanko Uudenmaan tiiviisti rakennetuissa taajamissa jatkossa turvattu luontoalueet laajemmin?

”Nykyisessä laissa on hyvät tavoitteet, kuten myös uudessa luonnoksessa. Nyt pitää reagoida uuteen tietoon uhanalaisista lajeista, luontotyypeistä ja ekologisista yhteyksistä, ja tuoda nämä riittävän konkreettisesti muodossa lakitekstiin. Samoin uudet tutkimustulokset metsien terveysvaikutuksista ja virkistysarvoista”, kommentoi Savola.

Uuden lain tavoitteena on yksinkertaistaa alueidenkäytön suunnittelua. Riskinä on, että se johtaa entistä ylimalkaisempaan luontoarvojen huomioimiseen.

”Ajamme arvokkaiden luontoalueiden määrittämistä maakunta- ja yleiskaavatasoilla, jotta ne voitaisiin turvata asemakaavatasolle saakka”, kertoo Suomen luonnonsuojeluliittoa lakia valmistelemissä työryhmissä edustava erityisasiantuntija **Tapani Veistola**.

Liisa Hyttinen

Harmaalokin katse on terävä. Kalalokilla ei ole punaista täplää nokassaan. Kuvat Olli Saksela

Vuoden laji: Harmaalokki

Larus argentatus

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri valitsi vuoden 2020 lajiksi uhanalaisen, vesistöjen äärellä viihtyvän harmaalokin.

Harmaalokki muistuttaa kalalokkia, mutta on sitä suurempi. Harmaalokki on selvästi varista isompi ja kalalokki korkeintaan variksen kokoinen. Harmaalokilla on nokan kärjessä punainen täplä, kalalokilla ei. Harmaalokin silmässä erottuu tumma keskusta ja vaaleat reunat, kun taas kalalokin silmä on kauttaaltaan tumma. Nuoret lokit ovat ruskeankirjavia ja vaikeampi erottaa.

Harmaalokki pesii koko maassa meri-alueilla, järvillä ja soilla sekä kaupungeissa talojen katoilla. Kanta on taantunut: Lintuatlaksen arvio vuonna 2010 oli 30 000 paria, Linnut-vuosikirjan 2018 arvio 20 000 paria. Vuoden 2019 uhanalaisluettelossa harmaalokki on nimetty vaarantuneeksi lajiksi. Taantumisen taustalla on muun muassa kaatopaikkojen väheneminen ja metsästys.

Talveksi harmaalokki muuttaa Itämeren etelärannikolle, mutta leutoina talvina osa linnuista saattaa talvehtia Suomessakin.

Miten suojelen lähivesistöäni?

Suomen luonnonsuojeluliitto on julkaissut vesistöoppaan, joka tarjoilee eväitä oman lähijärvensä tai -jokensa puolesta toimiville. Osana EU-rahoitteista FRESHABIT LIFE -hanketta tuotettu tietopaketti vastaa kysymyksiin, joita tutun vesiympäristön muutokset herättävät. Opas soveltuu niin ranta-asukkaiden, maanomistajien, vesiosakaskuntien

kuin yhdistystenkin käyttöön. Sisältö on pilkottu maallikollekin helposti nieltävään muotoon. Lukukokemuksista rydyttää upean runsas kuvitus pinnan alta ja päältä. Nauti oppaasta - ja sitten vain toimimaan oman lähivesistön puolesta!

Lataa vesistöopas maksutta: sll.fi/vesisto-opas

Jokitalkkarit hommiin

Joskus luonnonsuojeluyhdistyksistä voi tuntua siltä, että heidän mahdollisuutensa vaikuttaa vesien tilaan ovat vähäiset. Viranomaisiin ja kuntiin voi kuitenkin vaikuttaa.

Joki- ja purotalkkarit ovat Suomessa suhteellisen uusi, mutta hiljalleen kasvava ammattikunta. Uudellamaalla heitä toimii ympärivuotisesti ainakin Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesien- suojeluyhdistyksessä, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksessä sekä Vantaan kaupungissa kesäduunareina.

Toiminnan tulokset ovat merkittäviä. Purotalkkarit keräävät vuosittain roskia pois virtavesistä pelkästään Vantaan kaupungin alueella jopa 5000 kiloa vuodessa. Lisäksi he kunnostavat puroja vaelluskaloille, poistavat puroja tukkivia ryttöjä, neuvovat asukkaita ja valvovat kalastusta. Toissa kesänä purotalkkarit esimerkiksi löysivät Keravanjoesta useita laittomasti koko joen yli asetettuja verkkoja.

Purotalkkarit pitäisikin saada Uudenmaan jokaiseen kuntaan joko kunnan omina duunareina tai ylikunnallisen palkkauksen avulla. Samalla yhdistykset voivat valita alueeltaan kummikohteet, joita he kunnostavat vuosittain omin voimin tai yhteistyössä muiden toimijoiden kuten Virtavesien hoitoyhdistyksen ja WWF:n kanssa. Vesien- suojeluyhdistykset (vesiensuojelu.fi) ovat myös mainioita yhteistyökumppaneita, samoin vesistökohtaiset suojeluyhdistykset ja muut aktiiviset toimijat, kuten Vantaan kaupunki.

Lähivuosien tavoitteena pitäisi Uudellamaalla myös olla jäljellä olevien patojen ja muiden kulkuesteiden poistaminen tai ohittaminen. Vantaanjoen vesistöissä Vanhankaupunginkosken, Vantaankosken ja Kirkonkylänkosken jäljellä olevien patoesteiden purkamiset ovat vireillä. Myös Haarakosken pato Keravanjoessa on päätetty purkaa, mikä avaa vapaata virtavettä vaelluskaloille kymmeniä kilometrejä lisää ylävirtaan.

Patojen purkamisen sekä siivous- ja kunnostustalkoiden lisäksi olisi kaikkien luonnonsuojeluyhdistysten alueella korjattava myös väärään korkoon asetetut siltarummut ja muut nousuesteet. Näistäkin kannattaa laittaa aloitteita vetämään!

Ismo Tuormaa

Kuva: Seppo Leinonen

Tilaa upeasti uudistunut Suomen Luonto!

Luonnonsuojeluliiton jäsenenä saat painetun lehden edullisemmin.

TUTUSTU: suomenluonto.fi/
lehtitilaus. Alkaen 16,90 €/3 nroa,
Digitilaus alkaen 2,50 €/kk